

DİSK / GENEL-İŞ

Türkiye'de Kadın Emeği Raporu

Mart 2019

Araştırma Dairesi

DİSK/GENEL-İŞ

Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası

EMEK ARAşTIRMA RAPORU:***TÜRKİYE'DE KADIN EMEĞİ***
(Mart-2019)

Hayatın her alanında mücadele sürdüren kadınlara...

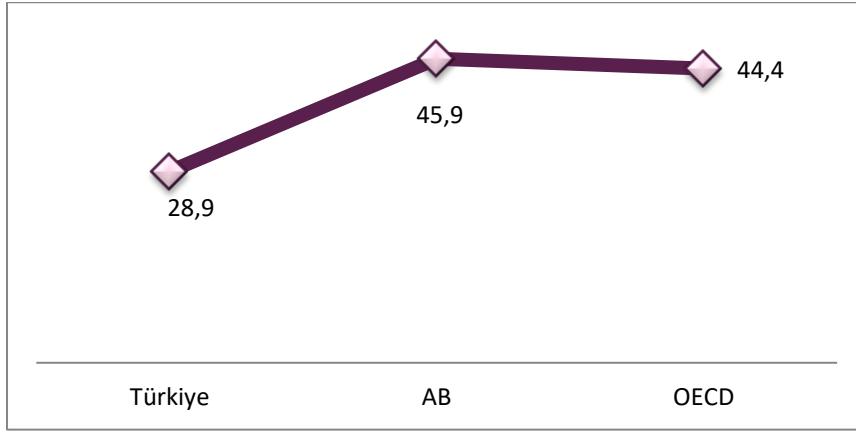
8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ne atfen her yıl kadın işçilerin çalışma hayatında karşılaştığı sorunlarını görünür kılmak amacıyla hazırladığımız *Kadın Emeği Raporu'nun* dördüncüsünü sizlerle paylaşıyoruz. TÜİK, OECD, ILO, ÇSGB ve İşKUR verileri kullanılarak yapılan bu yılki araştırmamızın sonuçları şöyle:

- **Her 10 Kadından Sadece 3'ü İstihdam Ediliyor**
- **20 Milyondan Fazla Kadın Çalışma Hayatının Dışında!**
- **Her 10 Kadından 4'ü Kayıt Dışı Çalıştırılıyor**
- **Kriz Etkisini Göstermeye Başladı: 2018 Kasım Ayı İtibariyle Kadın İşsizliği Yüzde 15'i Buldu!**
- **İşsizlik Sigortasına Başvuran Kadın Sayısı Bir Yılda Yüzde 57,7 Arttı.**
- **1 Milyonun Üzerinde Kadın Hiçbir Hakkını Alamadan İşten Çıkartıldı.**
- **Kadınlar Erkeklerden Daha Az Kazanıyor. Ücret Eşitsizliği Devam Ediyor!**

✓ HER 10 KADINDAN SADECE 3'Ü İSTİHDAM EDİLİYOR

Türkiye’de kadın emeğinin çalışma hayatındaki görünümü bu yıl da değişmedi. 2017 yılında her 10 kadından sadece 3’ü istihdam edildi. Kadınların istihdama katılım oranı yüzde 28,9’da kalırken, erkeklerin istihdama katılım oranı yüzde 65,1 oldu. 2018 yılının Kasım ayında kadınların istihdama katılım oranı yüzde 29,1 olmuştur. Bu oran ile Türkiye, AB ve OECD ortalamalarının çok altındadır. AB¹ üye ülke ortalamalarında kadın istihdam oranı yüzde 45,9, OECD üye ülkelerinde ise yüzde 44,4’tür.

Grafik.1. Kadın İstihdam Oranı (2017).

Kaynak: TÜİK ve OECD.

Cinsiyete göre işgücüne katılma oranında ise çok az bir artış oldu; 2017 yılında bir önceki seneye göre 1,1 puan artarak yüzde 33,6’ya yükseldi. Aynı dönem aralığında erkeklerin işgücüne katılma oranı ise 0,5 puan artarak 72,5 oldu. 2018 yılı Kasım ayında ise erkeklerin işgücüne katılma oranının kadınların işgücüne katılma oranının iki katından fazla olduğu görülmektedir. Kadınların işgücüne katılma oranı 34,1 iken erkeklerin işgücüne katılma oranı 72,4’tür.

¹ AB üyesi 28 ülke.

Tablo 1. Cinsiyete göre temel işgücü göstergeleri (15+ yaş, Bin)

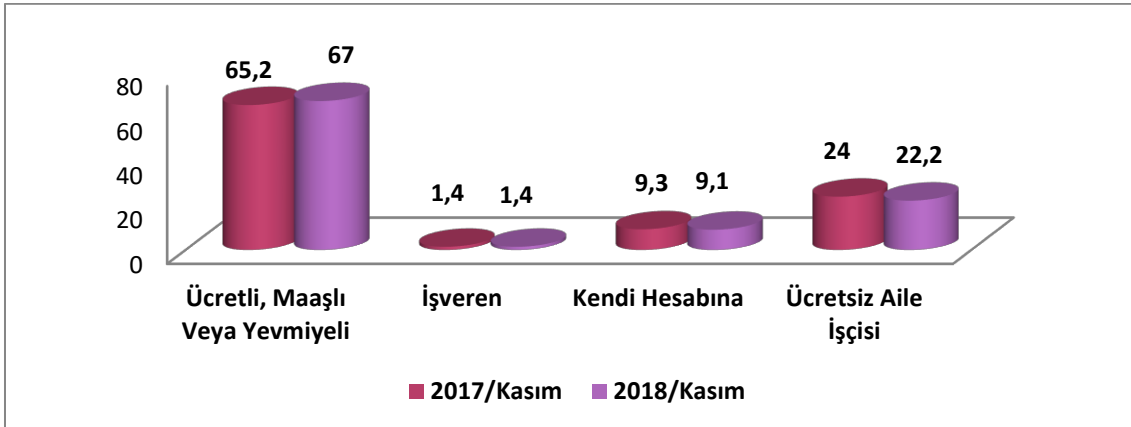
	2016		2017		2018 (Kasım)	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
İşgücü	9.637	20.899	10.156	21.484	10.502	21.793
İşgücüne katılma oranı (%)	32,5	72,0	33,6	72,5	34,1	72,4
İstihdam	8.312	18.893	8.729	19.460	8.960	19.354
İstihdam oranı (%)	28,0	65,1	28,9	65,6	29,1	64,3
İşsizlik	1.324	2.006	1.431	2.024	1.542	2.439
İşsizlik oranı (%)	13,7	9,6	14,1	9,4	14,7	11,2
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	18,1	10,9	18,5	10,7	18,4	12,5
İşgücü dışında kalanlar	20.052	8.133	20.085	8.166	20.293	8.308

Kaynak: TÜİK.

KADINLAR ÜCRETLİ, MAAŞLI VEYA YEVMİYELİ ÇALIŞIYOR.

İşteki durumuna göre incelediğimizde; ücretli, maaşlı veya yevmiyeli olarak çalışan kadınların sayısı artarken, kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınların sayısının düştüğü görülmektedir. Ücretli, maaşlı veya yevmiyeli olarak çalışan kadınların sayısı 2017 yılı Kasım ayında 5 milyon 808 bin (%65,2) iken 2018 Kasım ayında 6 milyon 9 bine (%67) yükselmiştir. En fazla düşüş ise 144 bin kişi ile ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınlarda görülmektedir. 2017 yılı Kasım ayında 2 milyon 142 bin (%24) kadın ücretsiz aile işçisi olarak çalışırken bu sayı 2018 yılı Kasım ayında 1,8 puan azalarak 1 milyon 998 (%22,2) kişi olmuştur.

Grafik.2. İşteki Duruma Göre Kadın İstihdam Oranları.

Kaynak: TÜİK verilerine dayanılarak Genel-İş Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

✓ 20 MİLYONDAN FAZLA KADIN ÇALIŞMA HAYATININ DIŞINDA!

2018 yılı Kasım ayı verilerine göre 20 milyon 292 bin kadın çalışma hayatına dahil olamadı.² Kadınların çalışma hayatına dâhil olamamalarının başlıca nedenleri ailesel sorumluluklar ve ev işleridir. 11 milyon 188 bin kadın ev işleri ile meşgul olduğu için, 1 milyon 424 bin kadın da ailevi ve kişisel nedenlerle çalışma hayatına katılamadığını belirtmiştir. Yani 12 milyon 612 bin kadın ev işleri, ailevi ve kişisel nedenlerle çalışma hayatında yer alamamıştır. Erkeklerde ise ev ve aile sorumlulukları nedeniyle işgücüne dâhil olamayan sayısı çok düşüktür³.

Tablo.2.Ev İşleri ve Ailevi-Kişisel Nedenlerle İşgücüne Dâhil Olamayan Kadın Sayısı

Yıllar(Bin kişi)	Ev İşleri İle Meşgul	Ailevi ve Kişisel Nedenler
2014	11.589	1.276
2015	11.498	1.282
2016	11.098	1.434
2017	11.133	1.467
2018-11. ay	11.188	1.424

Kaynak: TÜİK.

✓ HER 10 KADINDAN 4'Ü KAYIT DIŞI ÇALIŞTIRILYOR

İstihdam edilen kadınlar içinde güvencesizlik en temel sorun olarak varlığını sürdürüyor. İstihdam edilen kadınların yarıya yakını kayıt dışı çalıştırılmaktadır. 2017 yılında 3 milyon 889 bin olan kayıt dışı kadın istihdamı, 2018 yılı Kasım ayı itibariyle 3 milyon 670 bin olmuştur. Bu sayı toplam kadın istihdamının yüzde 41'ine denk gelmektedir.

Çalışma biçimlerine göre incelediğimizde; 2018 yılı Kasım ayında tam zamanlı çalışan kadınların yüzde 31,5'i kayıt dışı, yüzde 68,4'ü kayıtlıdır. Yarı zamanlı çalışan kadınlarda ise güvencesiz çalışmanın daha ciddi boyutlara ulaştığı görülmektedir. Yarı zamanlı çalışan kadınların yüzde 79,7'si kayıt dışı, yüzde 20'si kayıtlı çalıştırılmaktadır.

² İşgücüne Dahil Olamama Nedenleri: Ailevi ve Kişisel Nedenler, İş Bulma Ümidi Yok (226 bin), İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olan/Diğer(1 milyon 124 bin), Mevsimlik Çalışıyor (87 bin), Ev İşleri İle Meşgul, Eğitim ve Öğretime Devam Ediyor(2 milyon 375 bin), Emekli (1 milyon 174 bin), Özürlü, Yaşlı veya Hasta (2 miilyon 637 bin).Diğer (57 bin). (TÜİK)

³ Ev İşleri Nedeniyle işgücüne dahil olmadığını belirten erkek sayısı 1.000, Ailevi ve Kişisel Nedenlerle işgücüne dahil olmadığı belirten erkek sayısı ise 265 bindir (2018-11.ay).

Tablo.3. Kadınların Çalışma Biçimine Göre Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılıkları

Çalışma biçimi	Tam Zamanlı		Yarı Zamanlı	
	Kayıtlı	Kayıt Dışı	Kayıtlı	Kayıt Dışı
2014	62,6	37,3	13,5	86,4
2015	63,8	36,1	15,6	84,2
2016	64,6	35,3	18	81,9
2017	64,5	35,4	16,7	83,1
2018-11. ay	68,4	31,5	20,2	79,7

Kaynak: TÜİK bilgilerine dayanılarak Genel-İş Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

3 MİLYON KADIN HAFTALIK 45 SAATTEN FAZLA ÇALIŞIYOR.

Çalışma hayatında yer alan kadınlar toplumsal rollerinden kaynaklı çifte mesai yapıyor. Haftalık 45 saatten fazla çalışan kadın işçi sayısı 2014 yılında 2 milyon 774 bin kadın iken 2017 yılında 200 bin kişi (%8) artarak 2 milyon 974 bin olmuştur. Bununla birlikte haftalık 45 saatten fazla çalışan kadınların kayıt dışılığı da oldukça yüksektir. 45 saatten fazla ve kayıt dışı çalışan kadın sayısı 1 milyon 72'dir.

Tablo.4. Haftada 45 Saatten Fazla Çalışan Kadın İşçi Sayısı ve Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılıkları

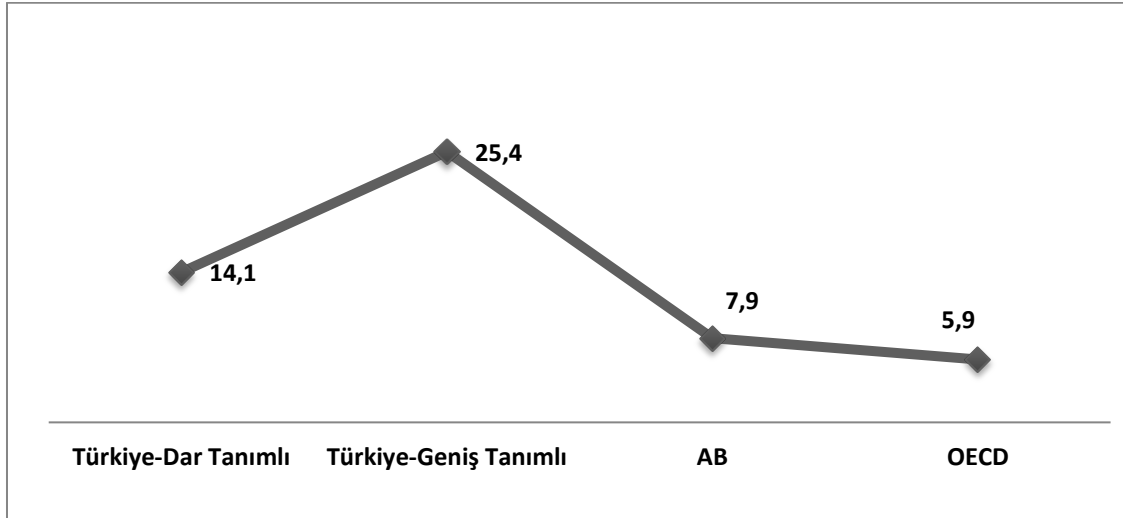
Yıllar	Haftalık 45 Saatten Fazla Çalışan Kadın Sayısı (Bin Kişi)	45 Saatten Fazla ve Kayıt Dışı Çalışan Kadın Sayısı
2014	2.774	1.068
2015	2.926	1.112
2016	2.959	1.076
2017	2.974	1.072

Kaynak: TÜİK bilgi talebinden elde edilen bilgilerle Genel-İş Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

✓ KRİZ ETKİSİNİ GÖSTERMEYE BAŞLADI: 2018 KASIM AYI İTİBARIYLA KADIN İŞSİZLİĞİ YÜZDE 15'İ BULDU!

Türkiye’de işsizlik sorunu kronikleşmiş bir hal alırken, kadın işsizliği de derinleşmektedir. Kadın işsizliğiyle mücadele amacı için hayata geçirilen hükümet programlarının uzun süreli ve güvenceli olmaması, sorunun dönemlik projelerle veya “teşviklerle” yürütülmeye çalışılması, kadın işsizliği sorununun kalıcı bir şekilde çözülmemesine neden olmaktadır. Önemli bir başka neden ise kadınların çalışma hayatına katılımlarının hala geçici olarak görülmesi ve kadınların birincil sorumluluğunun aile ve çocuk bakımı olduğunun olağan görülmesidir. Bu nedenlerle de kadın işsizliği, özellikle de tarım dışı kadın işsizliği yıllar içerisinde hep artmıştır. Öyle ki Türkiye’de kadın işsizliği, OECD ve AB üye ülke ortalamalarının çok üstünde kalmaktadır. Geniş tanımlı⁴ kadın işsizliğini dikkate aldığımızda ise bu oran 2017 yılında Türkiye’de resmi rakamlara göre kadın işsizliği yüzde 14,1, geniş tanımlı kadın işsizlik oranı ise yüzde 25’lerdedir. AB üye ülke ortalamasında bu oran yüzde 7,9, OECD üye ülke ortalamasında ise yüzde 5,6’dır.

Grafik.3. Kadın İşsizlik Oranı (2017)

Kaynak: TÜİK ve OECD.

⁴ Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır (DİSK-AR).

KADIN İŞSİZLİĞİ 2014-2017 ARASI DÖNEMDE YÜZDE 37,6 ARTTI.

Kadın işsizliği 2014-2017 arası dört yıllık dönemde yüzde 37,6 (391 bin kişi) artarak 1 milyon 431 bin kişiye ulaşmıştır. Aynı dönem erkek işsizliği ise yüzde 10,5’lik bir artışla (193 bin kişi) 2 milyon 24 bin kişiyi buldu. Yine yıllar itibariyle cinsiyete göre işsizliğin kadınlarda daha hızlı arttığını söyleyebiliriz.

Tablo.5. Yıllara Göre Kadın ve Erkek İşsizliği

Bin Kişi	İşsizlik	
	Kadın	Erkek
Yıllar		
2014	1.040	1.813
2015	1.167	1.891
2016	1.324	2.006
2017	1.431	2.024
2018 .11 ay	1.542	2.439

Kaynak: TÜİK.

KRİZ ETKİSİNİ GÖSTERMEYE BAŞLADI: 2018 KASIM AYI İTİBARIYLA KADIN İŞSİZLİĞİ YÜZDE 15’İ BULDU!

Ekonomik krizin patlak verdiği 2018 yılında ise kadınların işsizlik düzeyinin arttığı görülmektedir. Krizin etkilerini aylara göre incelediğimizde; genel işsizliğe pararel kadın işsizliği de Nisan ayına kadar düşme eğilimindeyken, Haziran ayından itibaren artmaya başlamış, Kasım ayı itibariyle de bu oran yüzde 15’lere ulaşmıştır. Erkeklerde ise bu oran yüzde 11,2 olmuştur. Tarım dışı işsizlik⁵ oranlarına baktığımızda ise işsizliğin en çok kadınları etkilediğini görmekteyiz. Kadınlarda tarım dışı işsizlik oranı yüzde 18,5, erkeklerde ise yüzde 12,6’dır.

Tablo.6. Aylara göre Kadın ve Erkek İşsizlik Oranları (2018)

2018	İşsizlik Oranı		Tarım Dışı İşsizlik Oranı	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Ocak	9,6	13,4	10,9	16,9
Şubat	9,3	13,4	10,6	16,8
Mart	8,8	12,9	9,9	16,3
Nisan	8,3	12,3	9,5	15,8
Mayıs	8,4	12,4	9,6	16,1
Haziran	8,7	13,2	9,9	17,3
Temmuz	9,1	14,3	10,3	18,9
Ağustos	9,2	15,1	10,5	19,7
Eylül	9,7	15	11	19,6
Ekim	10,1	14,7	11,4	18,8
Kasım	11,2	14,7	12,6	18,5

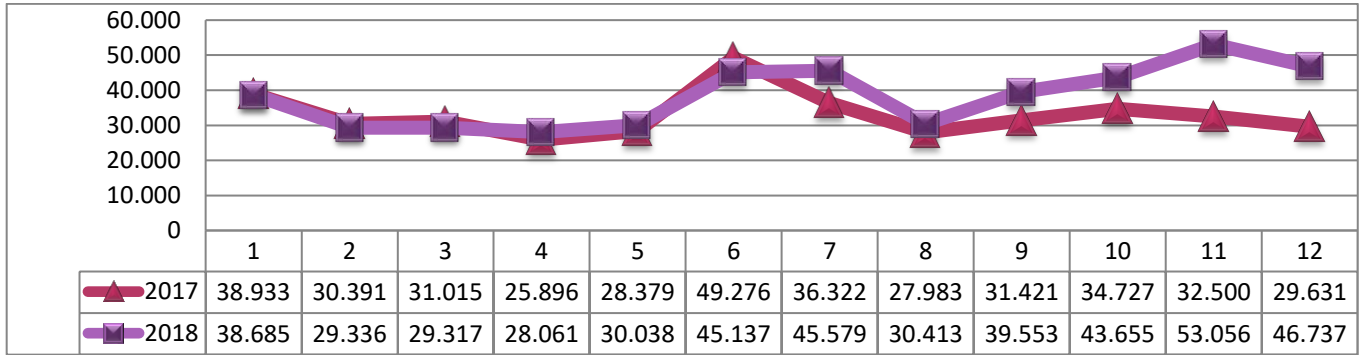
Kaynak: TÜİK .

⁵ Tarım başlığı altında; “Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri”, “Ormancılık ile endüstriyel ve yakacak odun üretimi” ve “Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği” grupları yer almakta ve diğer sektörler tarım dışı olarak adlandırılmaktadır.

✓ İŞSİZLİK SİGORTASINA BAŞVURAN KADIN SAYISI BİR YILDA YÜZDE 57,7 ARTTI.

Ekonomik krizin etkisi ile kadın işsizliğinin artması, işsizlik sigortasına başvuran kadın sayısını da artırmıştır. 2018 yılında işsizlik ödeneği için yapılan başvuru sayısı bir önceki yıla göre yüzde 57,7 artış göstermiştir. Bir önceki yılın Aralık ayında işsizlik ödeneğine yapılan başvuru sayısı 29 bin 631 iken 2018 yılı Aralık ayında işsizlik ödeneğine yapılan başvuru sayısı 46 bin 737'ye ulaşmıştır. Ekonomik krizin etkisinin hissedildiği 2018 yılını aylara göre değerlendirdiğimizde ise Ocak ayından Aralık ayına kadar yapılan işsizlik ödeneği başvurularının yüzde 20 artarak (8 bin 52 kişi) 38 bin 685'ten 46 bin 737'ye çıktığı görülmektedir.

Grafik.4. Aylara Göre İşsizlik Sigortasına Başvuran Kadın İşçi Sayısı

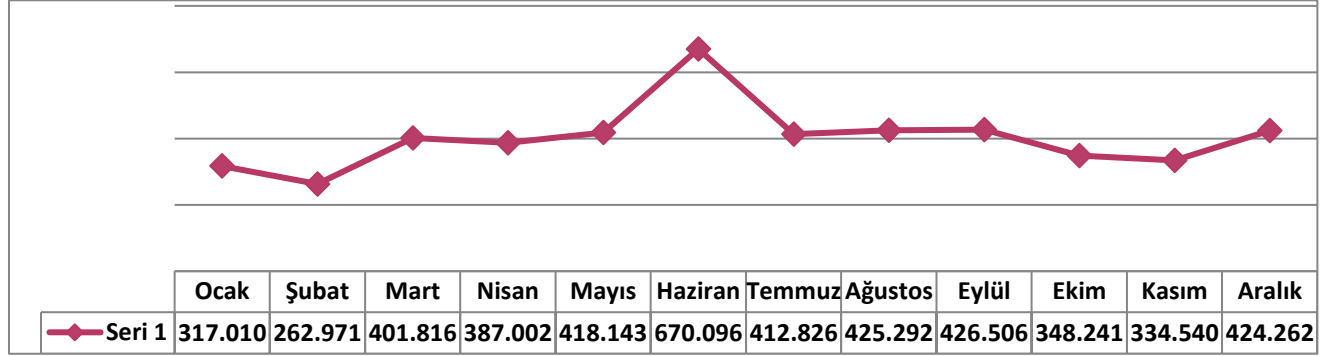

Kaynak: İŞKUR.

✓ 1 MİLYONUN ÜZERİNDE KADIN HİÇBİR HAKKINI ALAMADAN İŞTEN ÇIKARTILDI.

Ekonomik krizin etkisini daha ayrıntılı inceleyebilmek için Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan (SGK) aylara göre bildirilen iş çıkışlarına bakılabilir. Bu duruma ilişkin elde ettiğimiz verilere göre; 2018 Ocak ayında iş çıkışı yapılan toplam kadın işçi sayısı, 12 aylık süreçte yüzde 33,8 artarak 424 bin 262'ye ulaşmıştır. Kadın işsizliğinin en fazla yaz aylarında başladığını görmekteyiz. Mayıs ayında 418 bin 143 kadın çeşitli nedenlerle işten çıkmış/çıkarılmışken, Haziran ayında bu sayı 251 bin 953 kişi artarak 670 bin 96'ya ulaşmıştır.

Grafik.5. Aylara Göre İş Çıkışı Yapılan Kadın İşçi Sayısı (2018)

Kaynak: SGK bilgi talebinden elde edilen bilgilerle Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

2018 yılında SGK kayıtlarına göre kadınların işten çıkış ya da çıkarılış nedenlerine bakıldığında işten çıkışların daha çok işveren kaynaklı olduğunu görmekteyiz. Örneğin işveren tarafından belirsiz süreli ve belirli süreli iş akdinin feshi toplam iş çıkışı bildirimlerinin yüzde 17,6'sını oluşturmaktadır. 2018 yılında yapılan iş çıkışı bildirimlerinin yüzde 21,1'i diğer nedenler olarak bildirilmiştir. Yani kadın işçiler hiçbir sebep belirtilmeden işten çıkarılmış, dolayısıyla da ne kıdem ne de ihbar tazminatı haklarını alabilmiştir.

Tablo.7. SGK Kodlarına Göre İş Çıkışı Nedenleri (2018).⁶

SGK Kodu	SGK Kodlarına Göre İş Çıkışı Nedenleri	2018
3	Belirsiz Süreli İş Sözleşmesinin İşçi Tarafından Feshi	35,6
4	Belirsiz Süreli İş Sözleşmesinin İşveren Tarafından Feshi	9,4
5	Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Sona Ermesi	8,2
18	İşin Sona Ermesi	7,0
22	Diğer Nedenler	21,1
39	696 KHK İle Kamu İşçiliğine Geçiş	4,2

Kaynak: SGK bilgi talebinden elde edilen bilgilerle Araştırma Dairesi tarafından hesaplanmıştır.

Kendi isteği ile işten ayrılan kadın işçiler ise güvenceli ve insana yakışır çalışma koşullarına sahip olmayan işlerde çalıştığında, yeni bir iş bulduğunda, evlendiğinde (kadın işçiler), sağlık sorunlarında, emekli olma ya da işverenin ahlak ve iyi niyet kurallarına uymaması nedeniyle işten kendi isteği ile ayrılmaktadırlar. 2018 yılında SGK kayıtlarına göre kadınların işten çıkış ya da çıkarılış nedenlerinde ilk sırada yüzde 35,6 ile “belirsiz süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi” gelmektedir. İş çıkışı bildirimleri işveren tarafından yapılmaktadır. Ancak gözlemlerimiz göstermektedir ki bugünkü işsizlik koşullarında hiç kimse zorunlu olmadıkça işini bırakmaz. Bu nedenle de iş çıkış nedeni olarak “belirsiz süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi” bildirimleri yapılması aslında işverenin işçiye karşı olan sorumluluklarından

⁶2018 yılı iş çıkışı bildirimlerinden çıkış oranı en yüksek olanlar seçilmiştir.

kaçınma yoludur. Bu nedenle de belirsiz süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshine ilişkin istatistiki bilgi oldukça yüksek gözükmektedir.

24 Aralık 2017’de çıkarılan 696 sayılı KHK ile personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım yöntemi sona ermiş, kamuda çalışan taşeron işçiler merkezi idarelerde sürekli işçi kadrosuna ve yerel yönetimlerde ise belediye şirketlerine geçirilmiştir. SGK kodlarına göre bu kapsamda merkezi ve yerel yönetimlere geçtiği için yapılan iş çıkışı bildirimleri 2018 yılı toplam iş çıkışı bildirimlerinin yüzde 4,2’sini oluşturmaktadır.⁷

✓ **KADINLAR ERKEKLERE GÖRE DAHA AZ KAZANIYOR,
ÜCRET EŞİTSİZLİĞİ DEVAM EDİYOR!**

Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından yapılan araştırmaya göre dünya genelinde cinsiyete dayalı ücret eşitsizliği⁸ yüzde 18,8’dir. Bu oran ülkelerin gelir gruplarına göre değişmektedir. Portekiz, İngiltere, İspanya, Fransa gibi yüksek gelirli ülkelerde ücret eşitsizliği ortalama yüzde 15,5’tir. Üst-orta gelir grubunda yer alan Brezilya, Meksika, Tayland ve Türkiye’nin de içinde yer aldığı ülkelerde ücret eşitsizliği ortalaması yüzde 20,9, Sri-Lanka, Endonezya, Tunus ve Mısır gibi ülkelerin içinde yer aldığı düşük-orta gelir gruplarda ücret eşitsizliği ortalaması yüzde 16,9’dur. En düşük gelirli ülkeler grubunda ise eşitsizlik oranı ortalaması yüzde 12,6’dır. Türkiye’de cinsiyete dayalı gelir eşitsizliği oranı yüzde 12’dir.

Tablo.8. Ülkelere Göre Cinsiyete Dayalı Gelir Eşitsizliği Oranı

Gelir Grubu	Ülkeler	Oran
Yüksek Gelir Grubu	Portekiz	22,1
	İngiltere	16,6
	İspanya	14,0
	Fransa	13,3
Üst-Orta Gelir Grubu	Brezilya	26,4
	Meksika	15,6
	Türkiye	12,0
	Tayland	10,9
Düşük-Orta Gelir Grubu	Sri-Lanka	24,0
	Endonezya	20,2
	Tunus	14,5
	Mısır	12,6
Düşük Gelir Grubu	Nepal	18,9
	Tanzanya	7,7

Kaynak: ILO. Global Wage Report.

⁷ Belediyelerde çalışan taşeron işçiler bu KHK kapsamında kadroya alınmamış belediye şirketlerine geçirilmiştir.

⁸ Kadın ve erkeklerden aynı iş ve aynı niteliğe sahip işleri yapmalarına rağmen cinsiyetinden dolayı daha az ücret almasıdır.

✓ ÜCRET EŞİTSİZLİĞİ EĞİTİM DİNLEMİYOR...

Türkiye’de ücret eşitsizliği eğitim düzeyine göre değişmektedir.

- Okur-yazar olmayan kadınlar yıllık ortalama 9.936 TL kazanırken, okur-yazar olmayan erkekler yıllık ortalama 13.423 TL kazanmaktadır. Okur yazar olmayan kadınların yıllık kazancı, erkeklerin yıllık kazancının yüzde 74’üne denk gelmektedir.
- Yıllık kazançta cinsiyet farkının en fazla olduğu eğitim düzeyi lise altıdır. Lise altı eğitilmiş kadınların ortalama yıllık gelirleri, erkeklerin yüzde 59’una denk gelmektedir. Lise altı eğitilmiş kadınların ortalama yıllık gelirleri 13.756 TL iken, erkeklerin yıllık ortalama gelirleri 23.049 TL’dir.
- Yükseköğretim mezunlarında da cinsiyete dayalı ücret eşitsizliği devam ediyor. Yükseköğretim mezunu kadınların yıllık kazançları ortalama 35.836 TL iken erkeklerin 48.811 TL’dir. Yani yükseköğrenim mezunu erkekler, kadınlardan yüzde 27 daha fazla ücret alıyor.

Tablo.9. Eğitim Durumlarına Göre Yıllık Ortalama İş Geliri.

2017	Kadın (TL)	Erkek (TL)	Kadınların Geliri/ Erkeklerin Geliri %
Okur-yazar olmayanlar	9.936	13.423	%74
Bir okul bitirmeyenler	11.173	16.792	%66,5
Lise altı eğitilmişler	13.756	23.049	%59,6
Lise ve dengi okul mezunları	22.794	29.814	%76,5
Yükseköğretim mezunları	35.836	48.811	%73,4

TÜRKİYE’DE ANNE OLMAK ÜCRET EŞİTSİZLİĞİNİ DAHA DA DERİNLEŞTİRİYOR!

Türkiye’de çalışan kadınların anne olması durumunda var olan ücret eşitsizliği daha ciddi boyutlara ulaşmaktadır. Anne olan ve olmayan kadınlar arasındaki ücret farkı temelde kadınlara atfedilen toplumsal roller ve bakım yükü nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Kadınların anne olduktan sonra çalışma hayatına ara vermek zorunda kalması, doğum sonrası hakların birçok ülkeye göre daha kısıtlı olması, ücretli ve ücretsiz izin kullanımının yarattığı eşitsizlik, esnek ve güvencesiz koşullarda çalışması, cam tavan⁹ uygulaması gibi nedenlerle anne olan kadınlar, anne olmayan kadınlara göre daha düşük ücretlerle çalışmaktadırlar.

⁹ Kadınların çalışma hayatında, yönetim kademelerinde yükselmelerini engelleyen cinsiyet veya ırka dayalı olarak yapılan ayrımcı uygulamalar.

Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından yapılan araştırmaya göre Türkiye anne olan kadınlarla anne olmayan kadınlar arasındaki ücret eşitsizliğinin en fazla olduğu ülkedir. Türkiye’de anne olan kadınlar, anne olmayan kadınlara göre yüzde 30 daha az kazanmaktadır. Arjantin’de eşitsizlik oranı yüzde 10,5 iken İngiltere’de anne olan kadınlar, anne olmayanlara göre yüzde 4,3 daha az kazanmaktadır. Eşitsizliğin en az olduğu ülkeler ise Kanada ve Güney Afrika’dır. Bu ülkelerde anne olan kadınlarla anne olmayan kadınlar arasındaki ücret eşitsizliği yüzde 1’lerdedir.

Tablo.10. Ülkelere Göre Çalışan Annelerde Ücret Eşitsizliği Oranları

	Ülkeler	Anne olan ve olmayan kadınlar arasındaki ücret farkı
Yüksek Gelir Grubu	Arjantin	10,50
	İngiltere	4,30
	Brezilya	7,70
	Meksika	5,80
	Türkiye	29,60
	Kanada	1,20
	Güney Afrika	1.10
Orta ve Düşük Gelir Grubu	Filipinler	4,80
	Rusya	14,70
	Peru	12,90
	Tanzanya	3,05

Kaynak: ILO. Global Wage Report.

Taleplerimiz;

Kadın-erkek eşitliğinin sağlanması için öncelikli taleplerimiz;

- Kadınlar için istihdama katılımı güçlendiren ve cinsiyet eşitliğini gözeten sosyal politika uygulamaları düzenlenmelidir. Çalışma hayatına katılmalarının önündeki engeller kaldırılmalı, kadınlara özgü görülen ev içi sorumlulukların çözümü için kamu politikaları hayata geçirilmelidir.
- Kamu kurumları ve yerel yönetimler tarafından ücretsiz kreş, gündüz bakım evi, hasta ve yaşlı bakım evleri gibi merkezler açılmalıdır.
- Kadınların iş hayatında karşılaştıkları ücret eşitsizliği, terfi sürecinde ayrımcılık gibi sorunlarına karşı ayrımcı ve cinsiyetçi politikalardan vazgeçilmelidir.
- İşyerlerinde kadınlara yönelik şiddet ve tacizde kadının beyanı esas alınmalı, denetim ve ceza mekanizmaları işletilmelidir.

